

כים בפעילותה.

במקביל החל משרד האוצר לפנות ישרי רות לממשלות זרות. צוותים אמריקניים מעבירים למקביליהם במדינות אחרות מידע על פעילות איראנית שושינגטון דורשת להפסיק, ומציבים להם לוחות זמנים לסגירתה. המועדים עצמם לא פורסמו. בכך מקבל המכצע ממר רחב יותר מרשימת חברות שעליהן מוטלות סנקציות, כאשר המדינות מתבקשות לפעול בעצמן נגד ערוצי המסחר האיראניים בתחומן.

תחום הספנות עשוי להיות מן הרגרי שים ביותר. ההגדרות החדשות מאפשרות לפגוע בחברות המנהלות ספינות, מתוכות בעסקאות, מספקות לחן דלק או מעניקות שירותים אחרים לכלי שיט הקשורים לרשתות האיראניות. הורשה האמריקנית מנת מחבורת ספנות היא לברוק גם מי ארגן את מעבר הספינה ומי מספק לה שירותים, מעבר לבריקת המטען שהיא נושאת.

5 ב'ניו יורק טיימס' כתבנו צוות כתבים את הנקודה הרגישה ביותר במכצע האמריקני החדש: סין. כאמור, בייג'ינג כיום היא הקונה הגדולה ביותר של הנפט האיראני, והיכולת של ממשל טראמפ לנתק את מקורות ההכנסה של טהרן תלויה במידה רבה בנכונותו להתמודד עם החברות והמוסדות הסיניים שמאפשרים לטחר הזה להימנע. סין כבר הגיבה בתקיפות לצעדים החדשים. דובר משרד החוץ הסיני, לין ג'יאן, האשים את ארצות הברית בפגיעה בסדר הכלכלי והפינסס הבינלאומי, והודיע כי בייג'ינג "נתקט בכל האמצעים הדרושים כדי להגן בתוקף על זכויותיה ועל האינטרסים שלה". התובנה הגיעה בשעה רגישה ביחסים בין שתי המעצמות, לקראת פגישה הצפויה בחודש הבא בין טראמפ למנהיג סין, שי ג'ינפינג.

ברשימת הסנקציות שפורסמה נכללו יותר משישים חברות, אנשים וכלי שיט, ובהם יותר מעשר חברות קטנות מסין ומהונג קונג. אלא שבאופן בולט, מן הרישימה נעדרו הבנקים הסיניים הגדולים. כשנשאל שר האוצר, סקוט בסנט, מדוע לא הופעלו צעדים נגדם, הוא השיב כי "דיפלומטיה שקטה" היא לפי שעה הדרך המועדפת לטיפול בנושא.

הזדירות קשורה גם לכלים הכלכליים שסין עצמה מחזיקה. במהלך העימות המסיחר עם ארצות הברית הגבילה בייג'ינג את הגישה למחצבים חיוניים, והשתמשה בנשילטתה בששראות אספקה כמנוף מול חברות אמריקניות. הסדר זמני שהושג בשנה שעברה דחה את ההגבלות הסייניות על ייצוא מחצבים נדירים, והוא צפוי לפוג זמן קצר לאחר הפגישה המתוכננת בין טראמפ לשי.

הבעיה האמריקנית מקבלת ביטוי ברור בנתוני הנפט. מאז תחילת השנה קיבלה סין מאיראן בממוצע 1.2 מיליון חביות נפט ביום, ירידה קלה בלבד לעומת התקופה המקבילה אשתקד. כמויות גדולות נוספות של נפט איראני מוחזקות על מכליות ובמתקני אחסון באזור מצר מלאקה, ים סין הדרומי וסמוך למלבים בסין. שלוש חברות הנפט הממשלתיות הגדולות בסין מנגעות בדרך כלל מרכישה ישירה של נפט איראני בשל קשריהם הענפים עם המערכת הפיננסית המערבית. את מקומן תפסו בני זיקוק פרטיים קטנים יחסית הרוכשים נפט איראני בהנחות גוריות, ומוקפים אותו לבנוין ולסולר עבור השוק הסיני. לפני מספר חודשים הטילה ארצות הברית סנקציות על מספר חברי זיקוק כאלה, ובהם בית הזיקוק "הנגלי" שנחשב לאחר הפגישה הגדולים של הנפט האיראני.



בייג'ינג היא הקונה הגדולה ביותר של הנפט האיראני. האם ממשל טראמפ יצליח לנתק את החברות והמוסדות הסיניים מהטרון. בתמונה: נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ ונשיא סין שי ג'ינפינג בפגישה בבייג'ינג (צילום: הבית הלבן)

רווקא המבנה הזה מקשה על האמריקנים להפעיל את הנשק הפינסס הרגיל. לחלק מבתי הזיקוק הפרטיים יש פעילות בינלאומית מצומצמת וקושרים מוגבלים עם המערכת הדולרית. חלק מן העסקאות נעשות במטבע הסיני ובדרכי תשלום אחרות, והנפט מועבר לעיתים בין מכליות מול חופי מלויה לפני שהוא ממשיך לנמלים בסין.

ווישינגטון כבר התמודדה בעבר עם חבלבול ולספק ניכרים", כתב גולדמן, והוסיף קביעה: "הראיות ברורות. איראן מאבדת חלק ניכר משליטתה על נתיבי המים הקריטי".

רוטמן ממשיך אל המספרים. לפני חודש כמעט שלא עברו ספינות מסחריות בנתיבי שאושר בידי ארצות הברית לאורך חופי עומאן. כיום, יותר משמונים אחוז מהסאפינות החוצות את המצר עושות זאת בנתיבי ההו. ארצות הברית גם לא הגיבה בעוצמה צבאית לכל תקיפה איראנית נגד התנועה המסחרית במצר, צעד שעורר לעיתים תמיחה בקרב בעלות בריתה במפרץ. אולם כוחית, מעוררה יאחורד האמריאיות המשיכו להעביר כלי שיט באזור.

גם נתוני הנפט מצביעים על השינוי. שר האנרגיה האמריקני, כריס רייט, העריך כי היקף הנפט הכולל שעובר כיום דרך המצר ובנתיבים החששים העוקפים את מגיע לכחמישה עשר מיליון חביות ביום, ומתקרב לכעשרים מיליון החביות שעברו באזור מדי יום לפני המלחמה. נתחן הזה לא אומת באופן עצמאי, אולם אחר האגן ליסטים בענף הגיע למסקנה דומה: "נראה יותר ויותר, לפחות באופן חלקי, כי איראן עליה ביקורת הריצה".

בתוך איראן מורגש בינתיים הלחץ הכלכלי. דואן פטרסון, פרשן אמריקני שעקב אחר המצב הכלכלי במדינה, תיאר אותו במילים קשות: "לכלכלת איראן חווה כיום אינפלציה של כתשעים אחוזים, ומתיבר שהגורע מכול עשוי עוד לבוא".

מיאד מאלקי, נמית בכיר בקרן להגנת הדמוקרטיות' בווישינגטון ומומחה לענייני איראן, מתאר מערכת כלכלית שבה החורבות מצטברים לכל אורך שרשרת הנפט האיראנית. "כמעט כל הגופים הפועלים במשק הנפט האיראני חייבים כיום סכומי ענק זה לזה, והחובות ממשיכים לתפוח בשעה שמקטע אין כסף ממשי שוורם במערכת ומאפשר לפרוע אותם", כתב.

התורים בתחנות הדלק הולכים ומתארכים, ולפני שבועות ספורים כתב כי התנהלותו של הנשיא משרדת חולשה ועלולה לעורר את אויביה של ארצות הברית, ולפני כחודש אף פרסם מאמר חריף שבו קבע כי "איש בעל שמץ של הבנה אסטרטגית לא היה מנהל מלחמה כזוהי ארצות הברית".

ומגיע למסקנה שעד לאחרונה התקשה לראות, ולפיה ייתכן שהאסטרטגיה האמריקנית אכן עובדת. רוטמן מצטט תחזיתא דריוור גול' דמן, כתב כלכלי בכיר ברשת החדשות האמריקנית 'סי'אן'א' שכתן את הנתונים על תנועת כלי השיט במצרי הורמוז ואת מידת השליטה שנותנת בידי איראן על המעבר הימי. "ההסוריקה המגנייה משני צידי הסכסוך סביב מצרי הורמוז גרמה לנבלבול ולספק ניכרים", כתב גולדמן, והוסיף קביעה: "הראיות ברורות. איראן מאבדת חלק ניכר משליטתה על נתיבי המים הקריטי".

רוטמן ממשיך אל המספרים. לפני חודש כמעט שלא עברו ספינות מסחריות בנתיבי שאושר בידי ארצות הברית לאורך חופי עומאן. כיום, יותר משמונים אחוז מהסאפינות החוצות את המצר עושות זאת בנתיבי ההו. ארצות הברית גם לא הגיבה בעוצמה צבאית לכל תקיפה איראנית נגד התנועה המסחרית במצר, צעד שעורר לעיתים תמיחה בקרב בעלות בריתה במפרץ. אולם כוחית, מעוררה יאחורד האמריאיות המשיכו להעביר כלי שיט באזור.

גם נתוני הנפט מצביעים על השינוי. שר האנרגיה האמריקני, כריס רייט, העריך כי היקף הנפט הכולל שעובר כיום דרך המצר ובנתיבים החששים העוקפים את מגיע לכחמישה עשר מיליון חביות ביום, ומתקרב לכעשרים מיליון החביות שעברו באזור מדי יום לפני המלחמה. נתחן הזה לא אומת באופן עצמאי, אולם אחר האגן ליסטים בענף הגיע למסקנה דומה: "נראה יותר ויותר, לפחות באופן חלקי, כי איראן עליה ביקורת הריצה".

רוטמן עדיין משאיר סימן שאלה אחד מעל המונטה האופטימית שהוא מצגיר, ומוזהיר כי גם כעת הנשיא עוד עלול לקלל הישג שנראה בהישג די. "טראמפ, בחוסר העקביות שלו, עוד עלול להפוך ניצחון אפשרי לתבוסה", הוא מסכם. "עם זאת, לראשונה בחודשים האחרונים, אפשרות של ניצחון אמריקני שוב נראית באופק".

רוטמן עדיין משאיר סימן שאלה אחד מעל המונטה האופטימית שהוא מצגיר, ומוזהיר כי גם כעת הנשיא עוד עלול לקלל הישג שנראה בהישג די. "טראמפ, בחוסר העקביות שלו, עוד עלול להפוך ניצחון אפשרי לתבוסה", הוא מסכם. "עם זאת, לראשונה בחודשים האחרונים, אפשרות של ניצחון אמריקני שוב נראית באופק".

רוטמן עדיין משאיר סימן שאלה אחד מעל המונטה האופטימית שהוא מצגיר, ומוזהיר כי גם כעת הנשיא עוד עלול לקלל הישג שנראה בהישג די. "טראמפ, בחוסר העקביות שלו, עוד עלול להפוך ניצחון אפשרי לתבוסה", הוא מסכם. "עם זאת, לראשונה בחודשים האחרונים, אפשרות של ניצחון אמריקני שוב נראית באופק".

רוטמן עדיין משאיר סימן שאלה אחד מעל המונטה האופטימית שהוא מצגיר, ומוזהיר כי גם כעת הנשיא עוד עלול לקלל הישג שנראה בהישג די. "טראמפ, בחוסר העקביות שלו, עוד עלול להפוך ניצחון אפשרי לתבוסה", הוא מסכם. "עם זאת, לראשונה בחודשים האחרונים, אפשרות של ניצחון אמריקני שוב נראית באופק".

תרת של אחד הסרטונים הייתה: "החיים בלתי נסבלים. מקררי הבשר בסופרמרקטים ריקים, הרוכלים מפסידים, בעלי עסקים קטנים שוקלים שלא לפתוח את החנות בבוקר".

גם נגיד הבנק המרכזי של איראן, עבדול נאסר חמאתי, מודה שייצוא הנפט האיראני נעצר, הנכסות הנפט והמיסים נפגעו, ושנים-עשר מיליארד דולר שהיו אמורים להפוך לגוילים באמצעות הסדרים עם קטאר עדיין לא שוחררו. לדבריו גם עיראק שהבטיחה לטפל בחובותיה כלפי איראן, מעכת את התשלומים בשל האטה בהכנסות. "כל מי שמבקש כסף, אני אומר לו 'מצטערים, אין לנו'", אמר הנגיד.

ועוד אחד שמתאר את הקטסטרופה באיראן. מנכ"ל חברת המים המחוזית באילאם, מוחמד מוחמדי, מאש כי רשת החלוקה המיושנת אינה עומדת בגידול באוכלוסייה ובצריכת הקיץ. כדי להתמודד עם המצב החברה מצמצמת את הורמת המים בלילה, וממלאת את המאגרים לקראת היום הבא. סידר-מהדי מוהיאיי, סגן המשל האחראי לעניינים אורחיים במחוז גולסתאן, כישר השבוע כי צפויות הפסקות גז מוחל וחרור למשך שישים עד תשעים יום.

שר האוצר האמריקאי, סקוט בסנט, אמר השבוע במפגש שרי החוץ של G20: "איראן מתייחסת לסנקציות ברצינות רבה. מנהיגי איראן נמצאים בשוק ממצב הכלכלה שלהם. אנחנו רואים באיראן תורים של שלוש עד ארבע שעות בתחנות הדלק. איראן מניבה באמצעות תקיפות צבאיות משום שהיא מפסידה במערכה הכלכלית. אני רוצה להודות לאיחוד האירופי על תמיכתו במכצע הבידוד הכלכלי".

נגיד, לאור ההיסטוריה, המצוקות הכלכליות הקשות על איראן אומנם הקשו מאוד על תושביה; אבל ההרגל לחיות עוני מחפיר ובעיקר הפחד מפני השלטונות לא הוציאו את התושבים לרחובות. אולי הפיכה ליריקת המשטר הורדני לא תצלח.

ביקשנו להבין אם בסופו של דבר המצב באיראן יביא לקריסת המשטר, כפי שחושב ראש המוסד עד לא מכבר, דדי ברנע. לצורך כך שוחחנו עם תא"ל (מיל') ד"ר ששון חדד, כלכלן בכיר, חוקר ואסטרטג בעל ניסיון של למעלה משלושה עשורים בעיצוב מדיניות לאומית בתחומי הכלכלה וביטחון לאומי. במוחה מוביל בני תוח מקאריו-כלכלה בינלאומית, שחקים פיננסיים, כלכלות מתפתחות ומדיניות פסקלית וביטחונית. בעל מומחיות ייחודית בכלכלה וביטחון לאומי, כלכלת איראן והמורח התוכן. עבר שימש יועץ כספי לרמטכ"ל וראש אגף התקציבים של משרד הביטחון, וכיום משמש גם חוקר ניצחון אפשרי לתבוסה", הוא מסכם. "עם זאת, לראשונה בחודשים האחרונים, אפשרות של ניצחון אמריקני שוב נראית באופק".

רוטמן עדיין משאיר סימן שאלה אחד מעל המונטה האופטימית שהוא מצגיר, ומוזהיר כי גם כעת הנשיא עוד עלול לקלל הישג שנראה בהישג די. "טראמפ, בחוסר העקביות שלו, עוד עלול להפוך ניצחון אפשרי לתבוסה", הוא מסכם. "עם זאת, לראשונה בחודשים האחרונים, אפשרות של ניצחון אמריקני שוב נראית באופק".

רוטמן עדיין משאיר סימן שאלה אחד מעל המונטה האופטימית שהוא מצגיר, ומוזהיר כי גם כעת הנשיא עוד עלול לקלל הישג שנראה בהישג די. "טראמפ, בחוסר העקביות שלו, עוד עלול להפוך ניצחון אפשרי לתבוסה", הוא מסכם. "עם זאת, לראשונה בחודשים האחרונים, אפשרות של ניצחון אמריקני שוב נראית באופק".

רוטמן עדיין משאיר סימן שאלה אחד מעל המונטה האופטימית שהוא מצגיר, ומוזהיר כי גם כעת הנשיא עוד עלול לקלל הישג שנראה בהישג די. "טראמפ, בחוסר העקביות שלו, עוד עלול להפוך ניצחון אפשרי לתבוסה", הוא מסכם. "עם זאת, לראשונה בחודשים האחרונים, אפשרות של ניצחון אמריקני שוב נראית באופק".

רוטמן עדיין משאיר סימן שאלה אחד מעל המונטה האופטימית שהוא מצגיר, ומוזהיר כי גם כעת הנשיא עוד עלול לקלל הישג שנראה בהישג די. "טראמפ, בחוסר העקביות שלו, עוד עלול להפוך ניצחון אפשרי לתבוסה", הוא מסכם. "עם זאת, לראשונה בחודשים האחרונים, אפשרות של ניצחון אמריקני שוב נראית באופק".

חסדי נעמי
מרכז סיוע ארצי לנזקקים

תפילות

הפרקליטים שלך ליום הדין!

אלפי משפחות נעזרות ב'חסדי נעמי' לאורך השנה כולה. הדמעות, התפילות והתודות שלהם - הם הפרקליטים הטובים ביותר ביום הדין עבור התורמים והשותפים לחסד העצום. **לשנה טובה ומתוקה תכתבו ותחתמו.**

התקשרו עכשיו: 1800-677-777 | naomi.org.il

**מעט ממכתבי התודה שהתקבלו בחסדי נעמי בשנה האחרונה*



